

L'EXPLOTACIÓ ECONÒMICA DE CONJUNTS FOTOGRÀFICS A L'ESTAT ESPANYOL. ESTAT DE LA QÜESTIÓ

David Iglésias i Franch
Centre de Recerca i Difusió de la Imatge (CRDI)

Introducció

La naturalesa dels documents fotogràfics implica un seguit de qüestions en la seva gestió que els diferencia d'altra documentació. Entre aquests aspectes diferenciadors és destacable la consideració de les fotografies com a obres de creació, fet que els suposa l'atorgament d'uns drets sobre la propietat intel·lectual. Aleshores, la responsabilitat per part d'ens públics i privats custodis de fons i col·leccions fotogràfiques no se centra únicament en la propietat física dels conjunts, sinó que han d'administrar també els drets que es deriven de la propietat intel·lectual.

Entre aquests drets trobem els drets patrimonials, altrament dits drets d'explotació o econòmics. Aquests atorguen al titular de la propietat intel·lectual de l'obra, el dret a explotar-la econòmicament, és a dir, els permet la comercialització del seu ús.

El present estudi té l'objectiu de conèixer com es du a terme l'explotació econòmica de conjunts fotogràfics per part dels centres públics gestors de fotografies de l'Estat Espanyol per tal de fer-ne una valoració global i, fins on ho permetin les dades, intentar establir unes pautes d'actuació en el que podria ser un protocol normalitzat en aquest aspecte de la gestió. S'ha inclòs també en l'estudi els arxius privats amb vocació cultural i que tenen unes línies d'actuació paral·leles a les del sector públic.

Les informacions en què es base aquest treball s'han obtingut a partir d'enquestes que s'han realitzat per diferents centres de l'estat. També a partir d'informacions que alguns centres ofereixen al web i de les obtingudes en els darrers anys per part del CRDI, com a conseqüència de la relació professional amb diferents entitats del sector.

L'estudi s'ha estès a agències i associacions per tal de veure el tractament que es donava a aquest tema per part de la iniciativa privada. També a centres europeus consolidats com a gestors de fotografies i que hagin pogut esdevenir centres de referència en els darrers anys. Establir una comparació amb aquests dos tipus d'ens experimentats en l'explotació econòmica dels seus fons, podia ser un bon indicador de la nostra situació actual, alhora que podia suscitar unes línies de treball a seguir.

En aquesta introducció a l'estudi central desenvolupem un seguit de qüestions per tal d'aclarir alguns conceptes i circumstàncies que podrien dificultar altrament la comprensió del treball realitzat. Es tracta, en primer lloc, d'explicar què entenem per explotació econòmica de fotografies i de definir alguns conceptes associats. També de conèixer la legislació sobre el tema i d'analitzar-ne aquells aspectes fonamentals per a una bona actuació sobre els nostres arxius. Per finalitzar aquesta introducció, s'exposen les diferents circumstàncies en què es poden trobar els conjunts fotogràfics respecte als drets patrimonials, fet decisiu en les determinacions que es puguin prendre sobre l'explotació econòmica.

Conceptes en què es base l'explotació econòmica de conjunts fotogràfics

La propietat intel·lectual de la fotografia atorga uns drets que en permeten la seva explotació econòmica. Aquest seria l'element central que explicaria la possibilitat de comercialitzar amb els arxius fotogràfics per part sobretot dels centres públics. Però la propietat física de les fotografies també permet un seguit d'accions de les quals se'n deriva algun tipus de contraprestació pecuniària i que, per tant, poden estar vinculades a l'explotació comercial dels materials. Es compten entre aquestes accions la reproducció i el servei d'arxiu. Encara hauríem d'afegir, no com a acció sinó com a forma de compensació, la contraprestació en espècies, un element més a considerar a l'hora de valorar globalment el cost econòmic en l'ús públic d'una fotografia.

Així doncs, els drets patrimonials, el servei d'arxiu, el servei de reproducció i la contraprestació en espècies constitueixen els conceptes sobre els quals es defineixen i es justifiquen les polítiques comercials respecte als fons fotogràfics per part dels centres titulars.

Els drets patrimonials, que formen part del conjunt de drets d'autor amb què es protegeixen les obres de creació, són el concepte principal a tenir en compte per part dels centres públics i representen una circumstància decisiva en la gestió de fotografies per part dels ens privats. En el cas de les institucions públiques, l'existència de drets d'autor es limita a la documentació privada, que per altra banda acostuma a ser la més nombrosa en el cas de les fotografies. La documentació pública, en canvi, produïda en el marc de la institució, no genera drets. Tampoc tenen drets econòmics les fotografies de les quals la mort de l'autor superi els 70 anys i que passen a domini públic. Les tarifes establertes en base als drets patrimonials es coneixen com a **preus públics**. En el cas de les entitats privades com poden ser les agències, la possessió dels drets patrimonials no és una circumstància imprescindible per a comercialitzar amb una fotografia, ja que la seva propietat física els pot ser suficient, però en canvi sí que pot constituir un fet restrictiu en el sentit que no poden comercialitzar amb una fotografia de la qual en pot tenir els drets un tercer.

El servei d'arxiu és també un concepte important en la valoració econòmica. En el cas de les institucions públiques, el servei d'arxiu genera uns costos dels quals se'n deriva una compensació econòmica, es tracta de les **taxes públiques** que justifiquen la despesa del servei en un càlcul que conté tant els recursos humans com els materials. Taxes i preus públics són però conceptes excloents. En el cas dels ens privats, el cost del servei d'arxiu genera una taxa que pot ser equivalent a la tarifa en concepte de drets patrimonials. Així doncs, el concepte és diferent en la seva finalitat, ja que si en un cas es tracta d'una compensació que genera el cost del servei, en l'altre es busca el benefici econòmic. Amb tota lògica, el cost no està subjecte únicament a les despeses ocasionades, sinó que aquest està en funció als preus de mercat.

El servei de reproducció genera un cost que està subjecte en tots els casos als preus de mercat, i aquí no diferenciem les tarifes establertes per centres privats o públics. Per altra banda, aquests darrers sovint deriven aquest servei a l'empresa privada, malgrat que es mantinguin com a gestors del procés. Així, les diferències, poc significatives, es basen principalment en criteris de qualitat de materials i de prestigi i de grau d'especialització dels professionals. En el cas de les institucions públiques, les tarifes que es deriven dels diferents mitjans i formats de reproducció formen part també de les taxes públiques.

Per últim, la contraprestació en espècies, que implica el lliurament d'un o més exemplars del producte final, quan aquest es concreta en un bé material. Val a dir que

aquest tipus de contraprestació és habitual en els casos de centres públics, i que en funció del valor econòmic dels productes poden tenir una incidència directa en el cost final.

D'aquest context general exposat podem deduir que la casuística en què es desenvolupa l'explotació econòmica dels conjunts fotogràfics és complexa. Dependrà dels elements que intervenen i de la naturalesa dels centres gestors. Així trobem que els titulars poden ser institucions públiques, entitats privades, professionals de la fotografia o associacions i empreses gestores de drets d'autors. També serà un element a considerar la cultura fotogràfica del país en qüestió, que serà determinant per a la normalització del sector, i en conseqüència de la política d'explotació de fons.

La llei de la Propietat Intel·lectual (LPI)

Les decisions que es puguin prendre en la política d'explotació dels fons fotogràfics estan condicionades als preceptes legislatius sobre la propietat intel·lectual. A continuació s'exposen aquells aspectes de la llei que regulen les pràctiques de gestió. No es pretén analitzar extensament el text legislatiu, sinó comentar aquells aspectes que són determinants pel desenvolupament del nostre estudi.

En primer lloc, la llei determina que l'autor és el titular dels drets derivats de la propietat intel·lectual (o drets d'autor). D'aquests drets es diferencien els de caràcter personal i els de caràcter patrimonial. Els primers són els drets morals i els segons els drets d'explotació (econòmics), que possibiliten a l'autor treure profit econòmic de la seva creació intel·lectual.

Respecte als drets personals, si no existeixen hereus legítims, la LPI estableix com a hereus: "l'Estat, les Comunitats Autònomes, les Corporacions locals i les institucions públiques de caràcter cultural". Els drets a què fa referència són els d'exigir el reconeixement de la condició d'autor de l'obra i el d'exigir el respecte a la integritat de l'obra. Així doncs, les institucions públiques tenen també una responsabilitat moral sobre les fotografies.

Respecte als drets patrimonials, l'article 17 de la LPI estableix que són els següents: drets de reproducció, distribució, comunicació pública i transformació. El dret de reproducció és el que fa referència a "la fixació d'una obra en un mitjà que en permeti la seva comunicació i la realització de còpies". El dret de distribució és el de "posar a disposició del públic l'original o còpies de l'obra mitjançant la venda, lloguer, préstec o qualsevol altra forma". El dret de comunicació pública és "l'acte pel qual una pluralitat de persones pot tenir accés a l'obra sense prèvia distribució d'exemplars a cadascuna d'elles". El dret a la transformació consisteix en la "modificació en la seva forma de la que es derivi una obra diferent".

També es poden considerar com a drets patrimonials el dret de participació i el dret a la remuneració per còpia privada. El dret de participació consisteix en el dret de percebre del venedor una participació en el preu total de totes les revendes que es facin per subhasta pública, en un establiment mercantil, o amb la intervenció d'un comerciant o agent mercantil, encara que aquest no és molt clar que sigui aplicable a l'obra fotogràfica. La llei només fa esment a les arts plàstiques i en descarta les arts aplicades.

Els drets de remuneració o compensatoris es poden considerar com a manifestacions concretes dels drets d'exploració. Es tracta d'una compensació a l'autor per causa de l'ús incontrolat per part de tercers de la seva obra, com és el cas de les còpies privades. La realització d'aquestes còpies no necessita una autorització prèvia de l'autor o del propietari dels drets patrimonials i es justifica pel dret social al lliure accés a la cultura. Aleshores, s'aplica aquest dret de remuneració que es fa efectiu a través de les entitats gestores de drets de la propietat intel·lectual.

Aquests drets patrimonials, a diferència dels personals, són transferibles. La transmissió d'aquests drets converteix a un tercer en el titular i el disposa a exercir la seva gestió i a beneficiar-se de la seva explotació. És el cas d'arxius i agències que adquireixen els drets juntament amb la propietat de l'obra. Aquests també passen a tenir la potestat de denunciar les violacions d'aquests drets econòmics per part de tercers i tenen la responsabilitat de vetllar pels drets morals de l'autor.

La LPI també regula les entitats de gestió col·lectiva. Sobre les entitats de gestió de drets d'autor, l'article 142 estableix que hauran d'obtenir l'oportuna autorització del Ministeri de Cultura i que haurà de publicar-se en el Butlletí Oficial de l'Estat. També assenyala que "Aquestes entitats no podran tenir ànim de lucre i, en virtut de l'autorització, podran exercir els drets de propietat intel·lectual confiats a la seva gestió".

Per últim, apuntar que si bé la llei de la Propietat Intel·lectual protegeix les obres de creació i els drets dels seus autors, les institucions públiques tenen també un seguit d'obligacions sobre la el patrimoni documental que han de condicionar les polítiques de gestió. Entre aquests deures es troben la promoció i difusió del patrimoni cultural. D'aquest fet es desprèn la necessitat de tenir en compte la naturalesa de les entitats que sol·licitin l'ús de les nostres fotografies i les possibles finalitats a què es destinin, aspectes que haurien de condicionar la comercialització dels arxius fotogràfics.

La fotografia en els arxius públics

En funció dels conceptes a tenir en compte en l'explotació econòmica dels fons i d'acord amb els postulats que estableix la LPI, la primera obligació per part dels arxius públics serà la d'aclarir les circumstàncies legals que presenta la documentació. Això passa per un procés d'identificació de la propietat intel·lectual de les obres sota la seva custòdia. Aquesta tasca serà la primera a realitzar a l'hora de plantejar la política de comercialització dels usos públics.

Ens trobem doncs, que en les fotografies custodiades en arxius públics poden concórrer les circumstàncies següents:

- Fotografies que formin part de la documentació pública, produïdes en la seva major part per l'administració pública i òrgans de governs. En aquest cas no existeixen drets patrimonials, però sí drets personals.
- Cessió de drets en exclusiva. L'arxiu adquireix la propietat plena de l'obra i esdevé el titular dels drets d'autor.
- Cessió parcial dels drets. Es tracta de fórmules mixtes on la responsabilitat de la gestió dels drets patrimonials està en funció, per exemple, de la finalitat de l'ús. Pot ser el cas en què l'entitat pública gestiona els usos culturals i l'autor els usos comercials, o el cas en què en l'explotació comercial l'autor o els hereus participin dels beneficis.

- Situació desconeguda dels drets. Es pot donar el cas que no s'hagi pogut identificar l'autor o bé que se'n desconegui els hereus legítims. Aleshores, la inexistència de qualsevol dret derivat de la propietat intel·lectual per part de l'arxiu és molt evident.
- Còpies no originals. D'aquestes no se'n poden tenir drets. En tot cas, caldria l'autorització de l'autor.

Un cop identificada la propietat intel·lectual, caldrà definir els criteris d'actuació en la valoració econòmica de les diferents operacions. En funció de la naturalesa de la persona jurídica sol·licitant i en funció de la finalitat de l'ús públic. En aquest sentit, no sembla arriscat afirmar que les operacions amb finalitat comercial per part de tercers, no haurien de rebre cap mena de suport per part de les institucions públiques, amb el benentès que el patrimoni públic està al servei de la col·lectivitat i en cap cas de l'interès privat. Per a finalitats culturals sense ànim de lucre, el criteri general més acceptat és el d'eximir els pagaments de drets patrimonials o de taxes pel servei d'arxiu. En tot cas, no sembla tant clar que aquest criteri no pugui ser qüestionat. Si bé és cert que les institucions públiques tenen la voluntat de promoure la difusió cultural, també ho és que la pràctica indiscriminada d'exempcions per a aquestes finalitats podria portar a certs desordres, en el sentit que determinats arxius podrien estar en bona mesura al servei de determinades entitats. En tot cas, pot ser prudent tractar les exempcions i modificacions de manera individualitzada, malgrat que existeixi un criteri general acceptat que constitueixi el punt de partida.

L'exploració econòmica de conjunts fotogràfics a l'estat espanyol

Metodologia de treball

La realització d'aquest estudi s'ha basat en la informació obtinguda en la recerca i recopilació de dades sobre l'exploració econòmica dels arxius fotogràfics de bona part de centres gestors del patrimoni fotogràfic de l'Estat Espanyol. S'ha procurat que l'estudi fos representatiu de tot el territori.

Tal i com es feia esment a la introducció, també han participat de l'estudi les agències i associacions i alguns centres estrangers que puguin servir com a referència en l'anàlisi de les dades obtingudes.

Els canals utilitzats per a l'obtenció de dades han estat els següents:

1. Realització d'una enquesta escrita. En un primer moment es va realitzar una enquesta i es va enviar a 86 centres, dels quals 35 van donar resposta. El model d'enquesta es pot consultar en l'annex 2.
2. Recerca de dades a internet. El web ha estat l'altre mitjà de recollida d'informació, especialment útil per a obtenir llistats de taxes i preus públics localitzats en diferents butlletins oficials. Generalment es tracta d'informació que complementava l'obtinguda amb l'enquesta.
3. Recopilació de dades a partir de la relació professional del CRDI amb altres centres. Aquest mitjà ha estat especialment útil per als centres estrangers, que no han mostrat massa interès en participar de l'enquesta. Aleshores, s'ha pogut obtenir informació a partir de la relació establerta amb el CRDI en els darrers anys.

Un cop feta la recopilació d'informacions i dades, s'ha realitzat un buidat individualitzat de les enquestes per tal d'analitzar i valorar els criteris adoptats en l'explotació econòmica dels arxius. A partir d'aquest treball, s'han pogut detallar i analitzar els criteris en base als diferents conceptes implicats. Aleshores, a partir de la quantificació de les diferents pautes de procediment, s'han establert uns grups tipus representatius de la situació actual de la gestió en la comercialització dels usos públics per part dels arxius públics espanyols. Aquesta situació s'ha comparat amb la que presenta el sector privat i els centres estrangers.

A continuació s'han elaborat un seguit de taules comparatives de les taxes i els preus públics dels centres que han participat de l'estudi i els qual disposen d'aquestes tarifes.

Per últim, es presenta a mode de decàleg i com a conseqüència de les conclusions tretes a partir de l'estudi, unes directrius que tenen la voluntat d'esdevenir un protocol d'actuació comú que pugui contribuir a normalitzar en bona mesura l'explotació econòmica d'arxius fotogràfics a l'Estat Espanyol.

Dels 44 arxius o centres gestors que han participat de l'estudi, sigui a través de l'enquesta o altres mitjans, 32 són centres públics de l'estat espanyol, 4 són estrangers i 8 associacions, agències o arxius privats. El llistat de centres es pot consultar en l'annex 1.

Exposició i anàlisi de dades

A continuació s'exposa la informació que es desprèn del tractament de dades recopilades que ens ha de permetre tenir una visió general de l'estat de la qüestió. Analem en primer terme els criteris adoptats i les situacions que presenten els diferents conceptes implicats en l'explotació econòmica i els aspectes de gestió relacionats.

Els drets patrimonials. La propietat intel·lectual constitueix per als arxius públics un actiu que, donada la responsabilitat de l'administració en la gestió del patrimoni públic, no es pot desestimar. Més enllà dels objectius institucionals, els arxius fotogràfics compten amb la possibilitat de finançar-se part dels costos que es deriven de la conservació i difusió dels seus fons.

La situació que s'observa en la gestió d'aquests drets presenta circumstàncies molt diverses. El cas més irregular es dona quan es desconeix la titularitat dels drets patrimonials i no es té una idea massa precisa de les implicacions legals que comporta la gestió d'obres de creació com és el cas de les fotografies. Aquesta situació és, però, cada cop menys habitual i es correspon més a les circumstàncies del passat que a les actuals. De totes maneres, continua existint i provocant comportaments negligents en l'àmbit de la gestió. Es dona principalment en centres no especialitzats en fotografia, d'àmbit local i amb poc interès per assumir la seva responsabilitat sobre el patrimoni que custodien.

Una altra situació d'irregularitat és la que presenten aquells centres que s'apropien dels drets patrimonials de manera aleatòria. Això succeeix quan per raons diverses, com pot ser la proximitat territorial de l'autor, el centre s'atorga els drets d'explotació tot i la inexistència d'un document escrit que expliciti la transferència de drets, tal i com requereix la LPI. Moltes vegades aquestes circumstàncies vénen donades per el

desconeixement que sobre aquests aspectes es tenia fa no massa anys. En tot cas, això no eximeix a les institucions de la seva responsabilitat. Per regularitzar aquesta situació cal identificar els hereus legítims (en cas de mort de l'autor) i iniciar un procés de negociació per tal de definir com es portarà a terme l'explotació econòmica d'un determinat conjunt.

Més preocupant és encara quan l'apropiació de drets es fa sota un pretext de legalitat, ja que en aquests casos es fa més difícil sospitar una certa inconsciència. Aquest fet es dona en algunes agències privades que, malgrat la cura que tenen per actuar dins la legalitat, es poden veure emportades per un excés de zel i poden obtenir la cessió dels drets per part d'aquells que no en són els hereus legítims. Cal dir però que aquesta és una circumstància bastant excepcional.

La situació més habitual per als centres de titularitat pública és la de tenir plenament identificats els drets d'autor de les obres que custodien, fet que els permet administrar amb tota regla la cessió de drets a tercers per a usos determinats. El centre coneix sobre quines obres és titular dels drets i els usos que en pot fer. En cas de no ser-ne el propietari, deriva el sol·licitant al seu titular legítim i, si aquest es desconeix, el centre traspasa la responsabilitat al sol·licitant.

Així doncs, es pot dir que s'ha assolit en gran mesura la regularització en l'administració dels drets de la propietat intel·lectual per part de bona part dels arxius públics. Amb les pràctiques actuals es pot considerar resolta la responsabilitat sobre els drets personals, ja que l'existència de documentació per als diferents usos vetlla tant per la identificació dels autors, com per la integritat de l'obra i el seu bon ús per part de tercers.

És diferent però la situació respecte als drets patrimonials. Bona part dels centres que es troben en la situació descrita anteriorment no es beneficien del dret d'explotació econòmica sobre les obres que custodien i de les quals són titulars dels drets econòmics. La justificació que sovint es dona a aquesta circumstància és que es tracta de centres públics amb finalitats únicament culturals i sense cap ànim de lucre. Aquest argument podria ser en part vàlid quan s'atenen finalitats exclusivament culturals i en benefici de la col·lectivitat. Però, què succeeix quan els beneficiats d'aquesta exempció econòmica són entitats privades que pretenen comercialitzar el patrimoni públic? En aquest cas, l'absència d'uns preus públics portarien a una situació poc desitjable com la que resultaria de beneficiar l'interès particular amb els recursos públics.

De totes maneres, cada cop són més els centres que disposen de tarifes aprovades per als diferents usos de materials dels qual es tenen els drets patrimonials, fet que ens acostava a un assoliment cada cop més general en al gestió normalitzada de les nostres fotografies.

No és habitual que hi hagi centres que cedeixin els seus drets a associacions o agències per tal que en gestionin els usos comercials, beneficiant-se llavors del percentatge que els correspon en funció del contracte. Aquesta situació la trobem únicament en un centre cultural de titularitat privada que ha optat per gestionar els seus drets a través d'una associació. En tot cas, aquesta és una via que també cal considerar, especialment per part d'aquelles entitats que pels motius que siguin optin per deslligar-se d'aquesta funció.

Les tarifes per aquest concepte són aprovades pel procediment corresponent en funció de la competència de la institució (decret, ordre ministerial, etc.) i publicades en el butlletí oficial de l'àmbit territorial de la institució.

El cost del Servei. L'existència de taxes sobre els costos derivats del servei d'arxiu estan poc generalitzades. Si bé en l'enquesta es declara quasi sempre l'aplicació de taxes per a aquest concepte, la consulta a les tarifes publicades ens demostren que no és així. La situació més habitual és que existeixin unes taxes per la reproducció però sense sumar-hi el cost del servei d'arxiu.

En tot cas, per a aquells centres que valoren aquests costos, es pot entreveure que el temps de dedicació del personal i la inversió en equipament constitueixen la base per al càlcul d'aquest import.

És habitual que aquests costos es calculin a partir d'un sondeig de mercat que agafa com a referència els centres de les mateixes característiques que puguin tenir resolta aquesta qüestió. No cal dir que aquesta situació és poc desitjable en el cas dels centres públics, on aquests imports haurien de correspondre's amb la màxima exactitud amb la despesa real que suposa el servei.

Una altra modalitat poc freqüent és la de carregar un % sobre l'import de reproducció. Cal dir que aquesta pràctica es dona únicament en tres centres (dos d'ells privats i sense finalitat lucrativa). En tot cas, la seva aplicació cal entendre-la més com una taxa per a l'explotació comercial dels seus fons que com una compensació real de la despesa ocasionada i que per tant caldria desmarcar de les pràctiques portades a terme per part dels centres públics.

L'aplicació d'aquesta taxa, quan es diferencia de l'aplicada per a la reproducció, sol ser substitutiva del cobrament en concepte de drets patrimonials i, per tant, aplicada únicament en aquelles fotografies amb drets econòmics exhaurits i que estan destinades a finalitats comercials lucratives.

Una situació ben diferent és l'aplicació d'aquest concepte per part d'agències, associacions i arxius privats. Les taxes establertes per al servei de reproducció no tenen una naturalesa compensatòria sinó que tenen una clara finalitat comercial. S'explota doncs el dret a la propietat i no únicament a la propietat intel·lectual. Així doncs, la cessió d'una fotografia per part d'una entitat comercial sol tenir el mateix cost tant si es tenen els drets com si aquests estan exhaurits i per tant són de domini públic.

La reproducció. La situació més habitual és que la reproducció es derivi a tercers perquè el centre no disposi dels mitjans tècnics adequats ni dels professionals especialitzats per a dur a terme aquests treballs. De totes maneres, s'observa una tendència a assumir la reproducció quan aquesta es fa pel mitjà digital, mentre que es continua derivant la reproducció analògica a professionals especialitzats.

Aquesta situació porta que en molts casos les reproduccions presentin una qualitat baixa. Equipaments de gamma baixa i sobretot la falta de coneixements per part dels tècnics condueixen inevitablement a uns resultats pobres. Una situació ben diferent és quan s'especifica en el servei de reproducció digital que aquest es destina a còpies de baixa qualitat, delimitant d'entrada els possibles usos de la reproducció.

També es dóna el cas de centres que ofereixen únicament la reproducció digital i que ho fan amb les màximes garanties. En aquest cas cal entendre que l'exclusió de la reproducció analògica respon a raons econòmiques o simplement de necessitats, és a dir, per tenir una escassa demanda de reproduccions analògiques.

Alguns centres permeten també l'autoreproducció per part dels usuaris. Aquesta pràctica normalment està associada a algun tipus de control per part del centre. Així doncs, habitualment l'autoreproducció es limitarà a certs tipus de materials, requerirà de la presència d'un tècnic del servei per a la manipulació dels originals i s'exigirà el retorn de negatius al centre. No cal dir que amb la presència de la fotografia digital les pràctiques de control canvien i normalment van associades a limitacions de tipus tècnic que en tot cas s'establiran en funció dels criteris de cada centre i que no podem detallar per ser una pràctica poc regulada.

És remarcable que la major part de centres especialitzats en imatge d'àmbit supramunicipal solen disposar d'un servei de reproducció que compte amb els diferents mitjans tecnològics i amb professionals especialitzats.

Quant als costos de la reproducció, els assumeix l'usuari, amb independència de la seva finalitat. Tant sols en un cas trobem que s'eximeix de la despesa de reproducció per a finalitats culturals sense ànim de lucre.

Respecte a les taxes de reproducció, les tarifes són aprovades pels mateixos mitjans que s'han explicat amb els preus públics i publicats conjuntament amb aquests. Pels centres que no són dependents de l'administració, les tarifes són aprovades per l'organisme corresponent de la institució. Rarament ens trobem amb algun centre que ofereixi el servei i no disposi de tarifes.

S'observa que en alguns casos, les taxes corresponen a la suma del cost de reproducció i del cost del servei, en el que seria l'expressió més lògica i recomanable. Però molts centres es veuen amb la impossibilitat de presentar una única taxa, ja que el servei de reproducció fotogràfica el deriven a tercers. Aleshores, compten amb una taxa del servei i una altra per a la reproducció, si es dóna el cas que ofereixin el servei de reproducció digital. De totes maneres, la majoria de centres només contempen les taxes de reproducció, sense tenir present les despeses del servei.

Contraprestació en espècies. La compensació d'un ús a partir del lliurament d'algun exemplar de la publicació, catàleg, etc., és una pràctica prou estesa i que ve normalment regulada pel document de cessió de drets per a ús públic. La demanda d'aquests exemplars sol ser independent del cobrament d'alguna taxa o dels preus públics. Més rarament es dóna el cas que s'exigeixi únicament una fotocòpia de la publicació on surt l'obra reproduïda, amb l'única finalitat de poder controlar l'ús que s'ha fet d'aquesta.

Els criteris aplicats als diferents conceptes implicats en l'explotació econòmica de conjunts fotogràfics ens permeten agrupar els centres objectes d'estudi en les categories que es descriuen a continuació. És clar que les variants són moltes i que cal entendre aquestes categories com a grups tipus en els quals cada centre s'hauria de poder identificar sense la necessitat de coincidir totalment amb les característiques d'un grup determinat. En funció del nivell de gestió i en un ordre decreixent es poden considerar els següents grups:

1. Centres amb les pràctiques de gestió dels seus conjunts fotogràfics plenament normalitzades que duen a terme l'explotació econòmica dels seus drets patrimonials. Poden identificar la titularitat de la propietat intel·lectual de cada conjunt i actuar d'acord amb la situació legal de cadascun d'ells. Tenen establert un protocol d'actuació i disposen de la documentació adequada per a l'administració dels seus drets. Les tarifes dels preus públics són aprovades per la institució i publicades en el butlletí oficial corresponent. Juntament amb els preus públics s'aproven les taxes en concepte de costos del servei. Aquestes s'apliquen únicament en fotografies de les qual no s'és titular dels drets patrimonials. Es disposa de servei de reproducció propi. Les possibles bonificacions i exempcions respondrien principalment a finalitats culturals en l'ús de l'obra, encara que el criteri pot variar en funció de la política establerta en cada institució. Correspon a un 23 % dels centres, ubicats quasi tots ells a Catalunya.
2. Centres amb les pràctiques de gestió dels seus conjunts fotogràfics plenament normalitzades que no duen a terme l'explotació econòmica dels seus drets patrimonials. Són centres amb les mateixes característiques que els del primer grup però que no contemplen el benefici econòmic que permet obtenir la propietat intel·lectual. De fet, només contemplen les finalitats culturals sense ànim de lucre. Es desconeix quina és la seva actuació davant les peticions per a possible usos comercials. Correspon a un 30 % dels centres.
3. Centres amb les pràctiques de gestió dels seus conjunts fotogràfics en vies de normalització que no duen a terme l'explotació econòmica dels seus drets patrimonials. Generalment es tracta de centres que no fa massa anys que funcionen o que darrerament han apostat per intervenir de manera professional en el seu arxiu fotogràfic. Són conscients de les mancances que tenen a nivell de gestió i estan treballant en un protocol d'actuació i en la documentació adequada per a l'administració dels seus drets que caldrà posteriorment aprovar per part de la institució de la qual depenen. Generalment apliquen les taxes en concepte de reproducció. Correspon a un 37 % dels centres.
4. Centres amb les pràctiques de gestió dels seus conjunts fotogràfics normalitzades o en vies de normalització que duen a terme l'explotació econòmica dels seus fons amb independència de la possessió o no dels drets patrimonials. Es tracta principalment de centres culturals de titularitat privada. Es pot considerar que actuen de forma similar a les agències, amb la gran diferència que aquests contemplen l'exempció de taxes en el cas de finalitats culturals sense ànim de lucre. Correspon a un 10 % dels centres.
5. Centres sense cap criteri en la gestió dels seus fons fotogràfics i que no tenen en compte els preceptes derivats de la propietat intel·lectual en les obres fotogràfiques. Són centres no especialitats que compten amb fotografies en els seus fons, generalment es tracta d'un nombre poc significatiu. Aquests centres no formen part de l'estudi i malgrat el coneixement de la seva existència difícilment es poden quantificar.

A partir de l'anàlisi de les categories establertes i en funció dels percentatges calculats, podem treure les següents conclusions:

- Que més de la meitat dels arxius fotogràfics espanyols tenen criteri suficient per tal de dur a terme una correcta gestió dels seus fons i que disposen de les

eines i coneixements suficients per realitzar pràctiques de gestió plenament regulades.

- Que malgrat el bon nivell de gestió, tant sols un 23 % duen a terme l'explotació econòmica que els permet la propietat intel·lectual de les obres sota la seva custòdia i que aquests centres es concentren principalment a Catalunya.
- Que una franja important de centres, el 37 %, presenten situacions de certa irregularitat per diferents motius. Es tracta dels centres que es consideren en vies de normalització en el seu protocol de gestió.
- Que aquest 37 % de centres presenten, en alguns casos, aspectes prou avançats en la seva gestió i en d'altres, s'expressa la voluntat de treballar per assolir un nivell més òptim. Aquestes consideracions fan pensar en una situació més òptima en un futur no massa llunyà.
- Que alguns centres, un 10 %, segueixen el criteri d'actuació de les agències en l'explotació econòmica dels seus fons.
- Que aquests percentatges establerts canviarien notablement si es poguessin integrar aquells centres que actuen sense cap criteri i possiblement es representaria una situació menys favorable. Cal matisar però, que es tracta generalment de centres que no disposen d'un arxiu fotogràfic i que la seva inclusió en l'estudi donaria una visió esbiaixada, ja que el nombre de fotografies de les seves col·leccions representa un percentatge petit respecte a la totalitat del patrimoni fotogràfic espanyol.

El sector privat

Les pràctiques que es duen a terme en el sector privat difereixen notablement del sector públic en la comercialització de les respectives obres. Si bé els objectius i finalitats són uns altres, és a dir, exclusivament comercials, conèixer el funcionament d'agències i associacions gestores de drets d'autor ens pot ser d'utilitat alhora de plantejar l'explotació econòmica i de fixar uns preus, ja que aquests estan en funció del mercat.

Cal diferenciar dins l'empresa privada, aquelles en què l'arxiu fotogràfic és resultat de l'activitat interna d'aquelles en què és la base del negoci, com són les agències. Malgrat que en l'enquesta han participat ambdós tipus d'empresa ens centrem únicament en els ens privats que tenen com a finalitat única la comercialització d'obres de creació.

Pel seu abast territorial, la seva representativitat en el sector i la influència en el mercat, l'exposició que es fa a continuació reflecteix les pràctiques que es duen a terme des de l'AEAPAF i el VEGAP.

L'Associació Empresarial d'Agències de Premsa i Arxius Fotogràfics (**AEAPAF**) és l'òrgan gremial que agrupa la majoria d'agències de premsa i arxius d'Espanya que compten amb arxius fotogràfics que reuneixen les condicions per a ser comercialitzats. Forma part de la *Coordination of European Picture and Press Agencies* (CEPIC). Entre els serveis que ofereix als seus socis es troben l'assessorament legal sobre diferents aspectes de la propietat intel·lectual i la realització de documentació per a la

comercialització de fotografies, com són els contractes de cessió de drets. Es pot considerar, doncs, que és un òrgan que a més de defensar els interessos dels seus socis, té la funció de regularitzar les pràctiques de gestió en l'explotació comercial d'arxius fotogràfics i que ho fa d'acord amb la normativa legal vigent.

A l'hora d'establir els preus de venda de reproduccions es té en compte el cost de la reproducció, el cost derivat del servei de recerca i selecció i el derivat dels drets patrimonials. Les seves tarifes són únicament de referència per a les agències ja que aquestes varien els preus en funció del client i l'ús. Segons manifesta una agència associada, en els darrers dos anys els preus han baixat entre un 20 % i un 30 %, fet que fa difícil mantenir en aquests moments una tarifa pública. Els preus també poden variar en funció de si es tenen o no els drets i del percentatge sobre aquests que calgui liquidar a l'autor. També influeix la diferència de preus entre les agències la qualitat i característiques del material original, la major o menor dedicació en el treball de recerca i selecció, la rapidesa i eficàcia del servei, etc. En tot cas, aquests són criteris que determinaran cada una de les agències i que per tant són difícils de valorar i més de generalitzar.

La Visual Entitat de Gestió d'Artistes Plàstics (**VEGAP**) és una entitat privada de gestió col·lectiva de drets sense ànim de lucre i que és propietat dels seus socis. Fou creada amb l'ànim de protegir els drets dels fotògrafs i altres artistes visuals dotant-los d'instruments legals per a defensar els seus interessos tant personals com econòmics. El mercat de drets d'autor que gestionen és transnacional i representen a 30 societats d'autors d'arreu del món. Entre els serveis que ofereix als seus socis hi ha la defensa legal dels seus drets i la gestió dels drets econòmics.

A diferència de les agències, el VEGAP disposa d'unes tarifes generals segons el tipus d'utilització que no varia en funció del fotògraf i compte amb la possibilitat d'aplicar certes bonificacions en els usos per part d'entitats culturals sense finalitat lucrativa. Els preus corresponen únicament als drets de reproducció, distribució i comunicació pública. Llavors, caldrà sumar el cost de la reproducció que facturi el fotògraf o arxiu propietari del material. L'entitat també contempla la possibilitat de demanar un exemplar del producte on apareix l'obra reproduïda per tal de verificar-ne l'ús.

De la pràctica portada a terme per agències i fotògrafs representats en l'entitat de gestió col·lectiva de drets, podem deduir que el sector privat explota principalment els seus arxius fotogràfics en base als drets que els atorga la possessió de la propietat intel·lectual. A diferència de les entitats públiques, no es té en compte la naturalesa jurídica del client, no es realitza exempció de drets per a finalitats culturals i rarament es contempla algun tipus de bonificació. Els drets patrimonials constitueixen l'actiu principal sobre el qual es fonamenta el negoci, encara que la reproducció i el servei d'arxiu són conceptes que també queden integrats en la comercialització dels seus materials.

Taxes i preus públics

Les tarifes aplicades en concepte de drets patrimonials en l'àmbit públic i les aplicades per aquest mateix concepte en l'àmbit privat estan en funció, com s'ha dit, del preu de mercat. Per tal de conèixer doncs la situació del mercat en el cas espanyol, mostrem a continuació les següents taules comparatives de tarifes:

- Taula 1. Preus públics a l'Estat espanyol.

- Taula 2. Taxes aplicades per part dels ens privats.
- Taula 3. Preus públics d'entitats estrangeres.
- Taula 4. Taxes per part de centres públics de l'Estat.

En totes les taules, les tarifes han estat agrupades en cinc finalitats i de forma genèrica indicant dos preus de referència: el preu mínim i el preu màxim. Cal dir que el preu màxim és indicatiu, ja que s'ha pres el que figura en les taules, però en molts casos caldria sumar-hi determinats % segons, per exemple, el nombre de llengües en què es fa la publicació, l'àmbit territorial, tiratge, etc. Les cinc finalitats de la reproducció que s'han utilitzat per a l'elaboració de les taules són:

- Premsa. Fotografies reproduïdes a la premsa escrita. Els preus poden variar en funció de l'espai on es publica: interior, portada, doble pàgina, etc.
- Productes editorials. Fotografies publicades en llibres de text, revistes, catàlegs, etc. Els preus poden variar en funció del format de la reproducció i de l'espai on es publica.
- Productes multimèdia. Fotografies publicades en format digital multimèdia: CD-Roms, Web, etc.
- Publicitat. Fotografies publicades per a finalitats publicitàries en diferents productes: fullets, calendaris, premsa, tanques, televisió, web, etc.
- Articles de papereria. Fotografies reproduïdes en productes per al comerç: postals, carpetes, calendaris, etc.

Taula 1. Preus públics. 2004

En aquesta taula es mostren els preus públics dels arxius de l'Estat Espanyol que participen d'aquest estudi i que duen a terme l'explotació econòmica del seu arxiu fotogràfic i que disposen d'una comunicació pública de les tarifes. Els preus públics corresponen als costos en concepte de drets patrimonials. Aleshores, per conèixer el cost total de la fotografia caldria sumar a aquestes tarifes el cost de reproducció.

Analitzant la taula es pot observar una gran disparitat de preus que en molts casos supera el 100% respecte a la mitjana, fet que indica que per a determinats usos un possible client es pot trobar amb xifres molt desiguals.

Com a criteri general, podem observar que els preus segons les finalitats solen mantenir una proporció en l'increment. La publicitat i els articles de papereria solen ser els preus més alts, seguits dels productes multimèdia. La publicitat també sol presentar els preus màxims més alts.

	Centre 1	Centre 2	Centre 3	Centre 4	Centre 5	Centre 6	Centre 7	MITJANES
Premsa	13 – 942	19 – 95	32 – 64	35 – 101	37 – 49	38 – 51	27 – 83	29 - 198
Productes Editorials	16 – 247	51 – 146	32 – 64	54 – 202	24 – 49	25 – 51	55 – 138	37 – 128
Productes multimèdia	153 – 489	72 – 127	32 – 64	71 – 202	49 – 74	52 - 78	31 – 125	65 – 166
Publicitat	148 –	51 – 638	64 – 128	71 – 676	96	100	55 – 500	83 – 1.526

	8.542							
Articles Papereria	155 – 2.789	159 – 223	32 – 64	101 – 236	74	77	32 – 156	90 – 517

Observacions: Preus expressats en €. Per a una millor visualització de la taula s'han omès els decimals.

Taula 2. Taxes d'agències i associacions.

En aquesta taula es mostren les tarifes aplicades per agències i associacions. Malgrat que només es presenten 4 entitats, la taula representa perfectament el sector, ja que inclou les tarifes de l'AEAPAF i el VEGAP.

	Centre 1 (2004)	Centre 2 (1995)	Centre 3 (2000)	Centre 4 (1997)	MITJANES
Premsa	13 – 942	84 – 318	120 – 1.232	96 – 318	78 – 702
Productes Editorials	16 – 247	54 – 210	78 – 697	54 – 186	50 – 335
Productes multimèdia	153 – 489	63 – 300	78 – 1.051	66 – 330	90 – 543
Publicitat	148 – 8.542	108 – 829	162 – 4.267	138 – 871	139 – 4.476
Articles Papereria	155 – 2.789	120 – 360	150 – 1.460	150 – 270	144 – 4.881

Observacions: Preus expressats en €. Per a una millor visualització de la taula s'han omès els decimals. Sota cada centre s'indica entre parèntesi l'any de publicació de les taxes, ja que en alguns casos no s'ha pogut obtenir un llistat de tarifes més actualitzat.

Taula 3. Preus públics de centres estrangers. 2004

En aquesta taula es mostren els preus públics dels arxius estrangers dels qual s'ha pogut obtenir el llistat de tarifes. Queda principalment representat l'estat francès, ja que es mostren les tarifes de l'agència fotogràfica de la RMN, que gestiona la propietat intel·lectual de les obres de diversos centres. En tot cas, aquestes taules es presenten només com a un referència, sense la pretensió de ser representatives de cap realitat territorial.

	Centre 1	Centre 2	Centre 3	MITJANES
Premsa	22 – 842	7 – 136	80 – 440	36 – 473
Productes Editorials	22 – 842	7 – 136	62 - 902	30 – 627
Productes multimèdia	22 – 337	33 – 88	80	45 – 168
Publicitat	112 – 224	198 – 518	133 - 235	147 – 326

Articles Papereria	224 – 555	76 – 108	111 – 1.623	137 – 762
-----------------------	-----------	----------	-------------	-----------

Observacions: Preus expressats en €. Per a una millor visualització de la taula s'han omès els decimals.

Per establir qualsevol tipus de comparació en les tarifes aplicades en concepte de drets hem de partir de l'anàlisi de les mitjanes de les tres taules. D'altra banda, les grans diferències de preus que presenten els centres, no permeten una lectura més individualitzada. Per a aquesta comparativa considerem només els preus mínims, ja que els nombrosos matisos que existeixen per establir els preus màxims no permeten tenir-los en compte, tot i que s'han mantingut a les taules com a preus de referència.

El preu de mitjana mínim per a la comercialització de l'ús d'una fotografia als arxius públics espanyols seria de 61 €. En les agències i associacions seria de 100 €. I en els centres estrangers de 79 €. Per tant, s'estableix una diferència del 30% respecte als centres de fora de l'estat. Mentre que aquest percentatge puja fins al 64% respecte al sector privat.

Si bé és evident que cal relativitzar aquestes xifres, per tots els matisos a tenir en compte que s'han explicat, podem considerar que reflecteixen bastant bé la realitat. Potser no d'una manera precisa, però en tot cas són uns indicadors a tenir en compte.

Taula 4. Taxes públiques del servei d'arxiu i de reproducció. 2004

En aquesta taula es mostren les taxes en concepte de servei d'arxiu i de reproducció dels centres que participen de l'estudi que tenen aprovat un llistat de taxes i dels quals es pot interpretar amb claredat els conceptes de cada tarifa.

La taxa pel servei d'arxiu quedaria exclosa en cas de facturació de preus públics. Així doncs, aquesta taxa, en el cas dels centres públics, és aplicable a imatges de les quals no hi ha drets i en cas que la finalitat de l'ús sigui comercial.

En aquesta taula no s'apliquen mitjanes perquè els diferents conceptes es troben barrejats i, per tant, no permeten un anàlisi per separat. S'observa com alguns centres, generalment els que disposen de servei de reproducció propi, integren el cost del servei al de la reproducció (Centres 1 i 2), altres diferencien els conceptes (Centres 3, 4 i 5) i per últim, el centre 6, únicament presenta tarifes en concepte de reproducció.

La tarifa que figura per a la reproducció fotogràfica és per a l'obtenció d'una còpia en paper 18x24, mentre que per a la reproducció digital seria la que permetria l'obtenció d'una còpia equivalent.

	Centre 1	Centre 2	Centre 3	Centre 4	Centre 5	Centre 6
Servei recerca i selecció	x	x	60,10	25,25	32,05	x
Reproducció fotogràfica	60	x	6,01	12,50	x	11,60

Reproducció digital	30	55,77	x	13	3,80	10,50
---------------------	----	-------	---	----	------	-------

Observacions: Preus expressats en €. Per a una millor visualització de la taula s'han omès els decimals.

Consideracions finals

La realització d'aquest estudi ens ha permès aproximar-nos a la situació en què es troben els arxius públics espanyols respecte a l'explotació econòmica del patrimoni fotogràfic que custodien. Considerem que el coneixement de les diferents pràctiques que es duen a terme en aquest aspecte ha de servir per establir algunes pautes que caldria tenir en compte a l'hora de plantejar les polítiques de gestió a dur a terme per part dels diferents organismes públics. Exposem doncs un seguit de directrius que entenem fonamentals per a la normalització d'aquestes pràctiques.

1. La creixent importància de la fotografia com a font de coneixement, a part d'atorgar-li un major protagonisme social i una rellevància cultural de conseqüències desconegudes, la converteix també en objecte de comerç. En aquest sentit, la propietat intel·lectual esdevé un actiu important per a les institucions públiques, un bé a explotar a favor de la comunitat i en cap cas a favor de l'interès privat. No es pot prescindir d'aquest actiu davant la situació en què es troben els arxius fotogràfics a l'actualitat, amb moltes necessitats per atendre i uns recursos que sovint són limitats.
2. L'explotació econòmica no passa únicament pels drets patrimonials sinó que cal tenir en compte tots els conceptes implicats que impliquin qualsevol tipus de contraprestació pecuniària o en espècies. De la suma de tots aquests conceptes en resultarà el preu final de la comercialització.
3. Cal entendre la comercialització de la propietat intel·lectual en el marc global de la gestió, ja que sense un plantejament general resulta impossible dur a terme aquesta funció amb garanties. En aquest sentit, són fonamentals les circumstàncies en què es produeixi l'ingrés, ja que és el moment en què s'acostuma a produir la cessió total o parcial de drets que limitaran les accions futures.
4. Els arxius públics tenen el deure d'identificar la propietat intel·lectual de les fotografies sota la seva custòdia. D'altra banda, la seva explotació econòmica resulta inviable i, a més, es corre el risc d'actuar al marge de la legalitat.
5. Les deficiències en la gestió dels conjunts fotogràfics en el passat, no ha de constituir un impediment per actuar de forma correcta i molt menys per excusar comportaments negligents. Es dona sovint la circumstància de fons ingressats en un arxiu públic sense l'existència d'un document que certifiqui la transmissió de drets. Cal aleshores començar un treball retrospectiu per legalitzar la situació d'aquests conjunts que passa per la negociació amb els hereus legítims.
6. La propietat física de fotografies de domini públic no en permet la seva comercialització, però en canvi se'n deriven uns costos que no es poden ignorar. El servei d'arxiu, com a servei públic, pot esdevenir gratuït per a finalitats culturals, però en cap cas l'administració assumirà uns costos en benefici de la iniciativa privada sense cap argument que ho justifiqui.

7. Els arxius públics, com a ens culturals, han de tenir present la seva funció principal i han de fer compatible les seves polítiques econòmiques amb les seves finalitats. Aleshores, cal preveure la possibilitat de realitzar bonificacions i exempcions en concepte de drets en funció de la naturalesa del centre sol·licitant i de la finalitat prevista. Això no implica però, la submissió entre ens públics.
8. Els preus públics que s'estableixen en funció dels drets patrimonials tenen la seva referència en els preus de mercat. En tot cas, la situació òptima passaria per una homologació de tarifes per part del sector públic, sense la necessitat que estiguin en consonància amb el sector privat i que, per tant, entrin en competència amb aquest.
9. Els costos derivats del servei d'arxiu poden variar en funció de la qualitat del servei i del nivell dels professionals que atenen el servei. D'això es desprèn que les tarifes de les taxes públiques puguin experimentar certes variacions, encara que les diferències no haurien de ser, en principi, massa substancials, perquè serien indicadores d'una evident manca de recursos per part d'un arxiu determinat.
10. El servei de reproducció ha de garantir unes còpies de qualitat per no traïr els valors tècnics de la fotografia. Aquesta consideració serà vàlida tant si el servei és intern com extern i tant si es tracta d'una reproducció analògica o digital. Els preus establerts han d'estar en consonància amb els preus de mercat i les diferències haurien de ser poc importants.

Bibliografia

Boadas, J.; L-E. Casellas; M.A. Suquet. Manual para la gestión de fondos y colecciones fotográficas, (Biblioteca de la Imagen, 3), Girona: CCG edicions – Ajuntament, 2001.

Boadas, J.; J. Casado; L-E. Casellas; J. Pons; C. Sais. Patrimoni cultural i drets d'autor. Instruments per a la seva gestió. Girona: Ajuntament, 1998.

Caparrós, Sílvia. "Derechos de autor de la obra fotográfica". A: Imagen, núm. 2. Madrid: AEAPAF. Maig 1999.

Cruañas i Tor, Josep. "Ús d'imatges: drets morals i econòmics que se'n deriven". A: 2es Jornades Imatge i Recerca. Girona: Ajuntament, 1992, p. 149-158.

Une stratégie pour la tarification. A: Archimag, Núm, 147. Setembre 2001.

Reial Decret Legislatiu 1/1996. de 12 d'abril, pel qual s'aprova el text refòs de la Llei de la Propietat Intel·lectual, regularitzant, aclarint i harmonitzant les disposicions legals vigents sobre la matèria. (BOE núm. 97, 22.04.1996)

Annex 1

Llistat dels centres que han participat de l'estudi agrupats en les diferents categories:

Arxius fotogràfics públics o amb finalitats culturals

Archivo de la Diputación provincial de Toledo
Archivo de la Diputación de León
Archivo del Territorio Histórico de Álava
Archivo Fotografía Histórica de Canarias. FEDAC
Archivo General de la Guerra Civil Española
Archivo General de Palacio
Archivo Histórico de la Ciudad Autónoma de Ceuta
Archivo Histórico Municipal de Granada
Archivo Histórico Provincial de Huelva
Arxiu d'imatges Emili Massanas i Burcet. AIEMB
Arxiu del so i de la Imatge de Mallorca
Arxiu fotogràfic del Centre Excursionista Catalunya
Arxiu fotogràfic de la Diputació de Barcelona
Arxiu Municipal d'Olot
Arxiu Municipal de Salt
Arxiu Nacional de Catalunya
Biblioteca Nacional
Centre de Recerca i Difusió de la Imatge. CRDI
Centro de Documentación de la Imagen de Santander. CDIS
Centro de Estudios de Castilla-La Mancha
Centro de la Fotografía y la Imagen Histórica de Guadalajara. CEFIHGU
Fondo Fotográfico Universidad de Navarra
Institut d'Estudis fotogràfics de Catalunya. IEFC
Institut d'estudis llerdencs. Servei d'audiovisuals i arxiu fotogràfic
Instituto Leonés de Cultura
Instituto Cajal
Instituto del Patrimonio Histórico Español
Insituto de Historia. Fototeca CSCI
Museo Nacional de Ciencias Naturales. Mediateca del CSIC
Patrimonio Nacional
Real Academia Galega

Arxius i centres estrangers

Agence Photographique. Réunion Musées Nationaux
Arxiu Històric Nacional d'Andorra (En l'estudi queda integrat amb el grup d'arxius públics espanyols per ser membres de l'AAC)
Bibliothèque Nationale de France
National Museum of Photography, Film and Television
Harry Ransom Humanities Research Center. University of Texas

Agències, associacions i arxius privats

Age Fotostock
Àlbum Archivo Fotográfico
Archivo fotográfico ABC
Archivo fotográfico RENFE
Asociación empresarial de agencias de prensa y archivos fotográficos. AEAPAF
Unió de Professionals de la Imatge i la Fotografia de Catalunya. UPIFC
Visual Entidad de Gestión de Artistas Plásticos. VEGAP

Annex 2

QÜESTIONARI

ESTUDI SOBRE L'ESTAT DE LA QÜESTIÓ EN L'EXPLOTACIÓ ECONÒMICA DE CONJUNTS FOTOGRÀFICS

El present estudi té l'objectiu de conèixer l'estat de la qüestió en l'explotació comercial que es porta a terme sobre fons fotogràfics. L'àrea d'interès és l'Estat espanyol, encara que l'enquesta s'estén a altres centres europeus i nord-americans que puguin ser considerats de referència per la seva experiència en aquesta qüestió. Els agraiem doncs que tinguin l'amabilitat de contestar el següent qüestionari.

NOM DEL CENTRE:

? PÚBLIC

? PRIVAT

NOM DEL RESPONSABLE:

NOMBRE DE FOTOGRAFIES SOTA LA SEVA CUSTÒDIA:

LOCALITAT:

PAÍS:

ADREÇA:

CP:

1. Quins conceptes tenen en compte a l'hora d'avaluar els costos de reproducció per als usos públics de les fotografies?

?? Drets d'autor

?? Costos del servei

?? Reproducció

?? Contraprestació en espècies

2. Com s'apliquen en cada cas?

3. Disposen d'una comunicació pública dels preus? Es diferencien els conceptes?

4. Quin ha estat el referent o els referents a l'hora de fixar els preus per a cada concepte?

Centres de titularitat pública

5. Com es calculen els costos del servei?

6. Les taxes i preus públics són aprovats per la institució? I són per tant consultables per part de la ciutadania?

7. Els ingressos obtinguts per aquesta via, en quin grau ajuden el finançament del servei?

Centres de titularitat privada

8. Hi ha diferència de preus en funció de si es disposa o no de la titularitat dels drets?

Nota: En cas de disposar d'un llistat de taxes i preus públics i d'una normativa de reproducció de documents, els agrairia que ens l'adjuntessin a l'enquesta.